

Ammatillisen koulutuksen reformi

Ylijohtaja Mika Tammilehto
Ammatillisen koulutuksen osasto

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Undervisnings- och kulturministeriet

Koulutuksen ja osaamisen kärkihankkeet

1. Uudet oppimisympäristöt ja digitaaliset materiaalit peruskouluihin
- 2. Toisen asteen ammatillisen koulutuksen reformi**
- 3. Nopeutetaan siirtymistä työelämään**
4. Parannetaan taiteen ja kulttuurin saavutettavuutta
5. Vahvistetaan korkeakoulujen ja elinkeinoelämän yhteistyötä innovaatioiden kaupallistamiseksi
- 6. Nuorisotakuuta yhteisötakuun suuntaan**

Toisen asteen ammatillisen koulutuksen reformi (1)

- Vahvistetaan ammatillisen koulutuksen yhteiskunnallista merkitystä.
- Uudistetaan koulutuksen rahoitusta ja rakenteita jatko-opintokelpoisuus säilyttäen.
- Huolehditaan alueellisesti kattavasta koulutuksesta sekä tiivistetään koulutuksen ja työelämän välistä vuorovaikutusta.

osaamisperusteisuus, asiakaslähtöisyys, tuloksellisuus, tehokkuus, vaikuttavuus, laatu

Ammatillisen koulutuksen reformin toimeenpano

(hallituksen toimintasuunnitelma 28.9.2015)

1. Uudistetaan toisen asteen ammatillinen koulutusta vastaamaan tulevaisuuden osaamistarpeita
2. Tehdään rahoitus- ja ohjausjärjestelmästä yhtenäinen kokonaisuus

Toimenpide 1: Uudistetaan toisen asteen ammatillista koulutusta vastaamaan tulevaisuuden osaamistarpeita

- Poistetaan koulutuksen päällekkäisyyksiä.
- Poistetaan nuorten ja aikuisten ammatillisen koulutuksen raja-aidat ja kootaan koulutustarjonta, rahoitus ja ohjaus yhtenäiseksi kokonaisuudeksi opetus- ja kulttuuriministeriön alle.
- Uudistetaan ammatillisen koulutuksen järjestäjä rakenteita sekä toimintaprosesseja.
- Uudistetaan ammatillisen koulutuksen kokonaisuutta koskeva toimintalainsäädäntö yhdistämällä nykyiset lait ammatillisesta peruskoulutuksesta ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta uudeksi laiksi, jossa keskeisenä lähtökohtana on osaamisperusteisuus ja asiakaslähtöisyys.
- Tehdään ammatillisen koulutuksen tutkintouudistus tutkintoja laaja-alaisesti ja erillisten tutkintojen määrää vähentämällä sekä keventämällä ja yksinkertaistamalla tutkintojärjestelmään liittyvää sääntelyä ja hallintoa.
- Lisäksi uudistetaan ammatillisen koulutuksen opiskelijavalintoja ja hakupalveluja

Toimenpide 1. - jatkoa

- Parannetaan työttömien koulutuksen ja omaehtoisen koulutuksen työelämävastaavuutta, yhteistyötä ja synergiaa.
 - Huomioidaan ja varmistetaan elinkeinoelämän nopeista muutostarpeista johtuva koulutustarjonta ja kehittämispalvelut.
 - Niitä voivat järjestää myös muut kuin nykyiset koulutuksen järjestämisluvan saaneet järjestäjät.
- Käynnistetään koulutuksen järjestäjäverkoston kehittämisohjelma, jolla turvataan koulutuksen järjestäjäverkon palvelukykyä ja koulutuksen alueellista kattavuutta järjestäjäverkostoa uudistamalla.
 - Koulutuksen järjestäjiä kannustetaan vapaaehtoisin fuusioihin ylläpitäneen neutraliteetti huomioon ottaen.

Toimenpide 1. - jatkoa

- Uudistetaan ja digitalisoidaan koulutuksen järjestäjien toimintaprosesseja ja oppimisympäristöjä.
 - Käynnistetään kehittämisohjelma, jonka puitteissa
 - uudistetaan ammatillisen koulutuksen toimintaprosesseja osaamisperusteisiksi ja asiakaslähtöiseksi
 - tehostetaan ja joustavoitetaan koulutuksen järjestäjien toimintaa ja kevennetään hallintoa
 - lisätään ja monipuolistetaan työpaikalla tapahtuvaa opiskelua ja erityisesti nuorten oppisopimuskoulutusta, vähennetään työnantajille siitä koituvaa hallinnollista ja taloudellista taakkaa sekä parannetaan työpaikalla tapahtuvan opiskelun laatua.
- Luodaan ja otetaan käyttöön uusi koulutussopimusmalli, joka mahdollistaa joustavat polut työpaikalla tapahtuvan oppimisen edistämiseen ja tutkinnon suorittamiseen käytännönläheisesti.
- Kehitetään ja otetaan laajasti käyttöön näitä tavoitteita tukevia digitaalisia palveluita ja oppimisympäristöjä sekä vahvistetaan opetushenkilöstön osaamista.

Toimenpide 2: Tehdään ammatillisen koulutuksen rahoitus- ja ohjausjärjestelmästä yhtenäinen kokonaisuus

- Uudistetaan ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmä yhtenäiseksi kokonaisuudeksi yhdistämällä nykyiset ammatillisen peruskoulutuksen, ammatillisen lisäkoulutuksen, oppisopimuskoulutuksen ja työvoimakoulutuksen rahoitusjärjestelmät.
- Lisätään toiminnan vaikuttavuuden ja tehokkuuden painoarvoa koulutuksen järjestäjien rahoituksessa ja puretaan asiakaslähtöistä, tuloksellista ja tehokasta toimintaa rajoittavaa sääntelyä.
- Uudistetaan ammatillisen koulutuksen sääntely- ja ohjausjärjestelmää siten, että kaikkea ammatillista koulutusta säädellään jatkossa yhdellä järjestämisluvalla.
- Uudistetaan ohjausjärjestelmää tuloksellisuuteen, laatuun ja vaikuttavuuteen painottuvaksi ja virtaviivaistetaan koulutuksen järjestäjien toiminnan ohjausta.
 - Osana ammatillisen koulutuksen sääntely- ja ohjausjärjestelmäuudistusta turvataan ilman toisen asteen tutkintoa olevien aikuisten ammatillisen koulutuksen saatavuus myös erityisissä oppimisympäristöissä, kuten vankilassa. Vankien koulutus on tutkimusten mukaan yksi vaikuttavimmista ja kustannus-hyötysuhteeltaan tehokkaimmista keinoista vähentää uusintarikollisuutta ja sen yhteiskunnalle aiheutuvia kustannuksia.
- Lisätään oppisopimuskoulutuksen ja työpaikoilla tapahtuvan oppimisen houkuttelevuutta työnantajan, koulutuksen järjestäjän ja opiskelijan näkökulmista.

Ammatillisen koulutuksen säästöt

- Investointien takuukorotus poistuu: yksikköhinnan pieneneminen pienentää ammatillisen peruskoulutuksen rahoitusta vuodesta 2016 lukien noin 59 milj. euroa vuoteen 2015 verrattuna. (-39 M€)
 - vaikutukset lisäksi oppisopimuskoulutuksen ja ammatillisen lisäkoulutuksen yksikköhintoihin n. -8 M€
- Toisen asteen ammatillisen koulutuksen reformilla tavoitellaan 190 milj. euron säästöä vuodesta 2017 lukien.
- Vuonna 2018 poistuu nuorten oppisopimuskoulutuksen laajentamiseen ja työpaikalla tapahtuvan oppimisen lisäämiseen kohdennettava lisärahoitus (yhteensä 18,7 milj. euroa).
- Indeksien jäädytys 2016-2019

Reformin toimeenpano

- Käynnistetään ammatillisen koulutuksen lainsäädännön sekä rahoituslainsäädännön uudistaminen
 - lait voimaan 1.1.2018
 - reformi toimeenpantuna 31.12.2018
- Asetetaan laajapohjainen seurantaryhmä reformin seurantaan, tukemista ja ohjaamista varten
- Avoin prosessi: tiivis vuorovaikutus koulutuksen järjestäjien ja muiden sidosryhmien kanssa: tilaisuuksia, seminaareja, työpajoja, sähköisiä palautekanavia ym.

Miksi ammatillisen koulutuksen reformi tarvitaan?

- Toimintaympäristön nopea ja laajamittainen muutos
 - teknologinen kehitys: digitalisaatio, robotisaatio, massadata, keinoäly ym.
 - toimiala- ja tehtävärakenteiden muutokset
- Osaamistarpeiden muuttuminen ja kasvaminen
 - dynamiikka lisääntyy, osaaminen vanhenee nopeammin monissa tehtävissä
 - tarve jatkuvalle osaamisen uudistamiselle ja kehittämiselle kasvaa
 - asiakaskunnan tarpeet yksilöllistyvät ja eriytyvät – massakoulutuksen aika on ohi
- Koulutukseen käytettävissä olevat resurssit pienenevät pysyväisluonteisesti
 - Työelämän ja yksilöiden tarpeisiin paremmin ja ketterämmin vastaavaa koulutusta vähemmän resurssein
 - Vaikuttavuus- ja tehokkuusloikka – uudet ajattelu- ja toimintamallit
 - Nykyisillä rakenteilla ja toimintatavoilla säästötavoitteen saavuttaminen merkitsee koulutuksen tarjonnan ja laadun merkittävää heikentymistä

Osaamisperusteinen ja asiakaslähtöinen koulutus – mitä tavoitellaan?

- Nopeampaa, ketterämpää ja joustavampaa vastaamista työ- ja elinkeinoelämän ja yksilöiden osaamistarpeisiin
- Siirtymistä tarjontalähtöisyydestä kysyntälähtöisyyteen
- Opintopolkujen rakentamista yksilön tarpeiden ja edellytysten mukaisesti ottaen huomioon työnantajan tarpeet
- Joustavia, monipuolisia ja tehokkaita koulutuksen toteuttamistapoja
- Koulutusprosessien ja resurssien käytön tehostamista - koulutusaikojen lyhentäminen
 - aiemmin ja eri tavoin hankitun osaamisen tunnustamisen tehostamista - keskittyminen yksilöltä puuttuvan osaamisen hankkimiseen
 - painopisteen siirtämistä osaamisen laadun varmistamiseen koulutuksen sisällön tai keston tarkastelun sijaan
- Parempaa laatua ja vaikuttavuutta
- Ammatillisen koulutuksen roolin vahvistamista työ- ja elinkeinoelämän kehittämisessä ja innovaatiotoiminnan tukemisessa.